

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสำรวจและเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน ของนักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ซึ่งมุ่งเน้นการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักศึกษา ตามแนวทางปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน จำนวน 62 ข้อ ของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ โดยศึกษาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ปรากฏออกมาเป็นค่าเฉลี่ยที่เรียกว่า ศักยภาพพฤติกรรม (ศักยภาพหรือโอกาสที่จะปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน) อันจะเป็นเครื่องบ่งชี้ที่สามารถทำนายแนวโน้มในอนาคตของนักศึกษาได้ว่าเมื่อเขามีการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานแล้ว เขาจะนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวันหรือไม่ นอกจากนี้ยังได้ขอคนพบอีกว่าในอดีตนักศึกษา เคยปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานมากน้อยเพียงใดด้วย โดยดูจากค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของศักยภาพพฤติกรรม เช่นกัน กล่าวคือ ถ้าค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของศักยภาพพฤติกรรมสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในบทที่ 4 คือ $\bar{X} = 6$ ถ้าเกิน 6 ขึ้นไปมากแสดงว่านักศึกษาเคยปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานมาก หากค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของศักยภาพพฤติกรรมเท่ากับ 6 หรือต่ำกว่า 6 ลงไป ก็แสดงว่านักศึกษามีการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานน้อย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักศึกษา ระหว่างนักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิง นักศึกษาในกรุงเทพมหานคร กับนักศึกษาในต่างจังหวัด

วิธีดำเนินการวิจัย

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ป.วส.) ในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ปีการศึกษา 2526 โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่ง เป็นพวกหรือชั้นใดตัวอย่างประชากรทั้งหมดจำนวน 400 คน และได้รับแบบสำรวจคืนมาทั้งหมด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนตัวอย่างประชากร ในจำนวนแบบสำรวจที่ได้รับคืนมา 400 ฉบับนั้น แบบสำรวจของนักศึกษาชายในกรุงเทพมหานครไม่สมบูรณ์และใช้การไม่ได้ เพียง 1 ฉบับ นอกจากนั้นใช้ได้หมดทั้ง 399 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.75 ของตัวอย่างประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสำรวจที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ประกอบด้วยเนื้อหาสองตอน ตอนที่หนึ่ง เป็นแบบสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสำรวจ ตอนที่สอง เป็นแบบสำรวจพฤติกรรมกรรมการรับรู้อีกเกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่เป็นสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสำรวจ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาการร้อยละของจำนวนผู้ตอบแบบสำรวจ ซึ่งจำแนกตามเพศของนักศึกษา และที่ตั้งวิทยาเขต. ข้อมูลของการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักศึกษาวเคราะห์โดยวิธีหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบความแตกต่างของการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานระหว่างนักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิง และนักศึกษาในกรุงเทพมหานครกับนักศึกษาในต่างจังหวัดโดยการทดสอบค่าที

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพและจำนวนผู้ตอบแบบสำรวจ

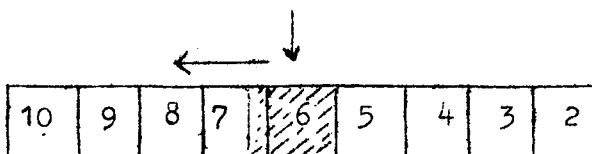
ผู้วิจัยได้รับแบบสำรวจคืนมาและใช้ได้จริง ๆ จำนวน 399 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.75 ของจำนวนผู้ตอบแบบสำรวจทั้งหมด 400 คน (แบบสำรวจที่ไม่สมบูรณ์และใช้ไม่ได้ 1 ฉบับเป็นของนักศึกษาชายในกรุงเทพมหานคร) แยกเป็นนักศึกษาในกรุงเทพมหานคร 199 คน คิดเป็นร้อยละ 49.87 ของจำนวนผู้ตอบทั้งหมด 399 คน และนักศึกษาในต่างจังหวัด 200 คน คิดเป็นร้อยละ 50.13 ของจำนวนผู้ตอบทั้งหมด 399 คน

นักศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 199 คน แยกเป็นนักศึกษาชาย 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.81 ของจำนวนผู้ตอบทั้งหมด และนักศึกษาหญิง 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25.06 ของจำนวนผู้ตอบทั้งหมด และนักศึกษาในต่างจังหวัด 200 คน แยกเป็นนักศึกษาชาย 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25.06 ของจำนวนผู้ตอบทั้งหมด นักศึกษาหญิง 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25.06 ของจำนวนผู้ตอบทั้งหมด

ตอนที่ 2 สํารวจการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ผลจากการวิเคราะห์ขอมูล ปรากฏว่าโดยเฉลี่ยแล้ว นักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยี และอาชีวศึกษา มีการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน (ตามแนวทางปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน จำนวน 62 ข้อ ในแบบสำรวจ) แต่ละด้านอยู่ในเกณฑ์ที่มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของศักยภาพพฤติกรรม (ศักยภาพ หรือโอกาสที่จะปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน) ตั้งแต่ 6.73 ถึง 7.98 จากจำนวนเต็ม 10 ดังนี้

1. ด้านการพึ่งตนเอง ชัยนหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบนักศึกษาชาย และหญิงมีค่าเฉลี่ย 7.87 และ 7.87 นักศึกษาในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดมีค่าเฉลี่ย 7.75 และ 7.98 ตามลำดับ
2. ด้านการประหยัดและออม นักศึกษาชายและหญิงมีค่าเฉลี่ย 7.76 และ 7.97 นักศึกษาในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดมีค่าเฉลี่ย 7.80 และ 7.93 ตามลำดับ
3. ด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย นักศึกษาชายและหญิงมีค่าเฉลี่ย 7.68 และ 7.68 นักศึกษาในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดมีค่าเฉลี่ย 7.60 และ 7.76 ตามลำดับ
4. ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา นักศึกษาชายและหญิงมีค่าเฉลี่ย 7.45 และ 7.58 นักศึกษาในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัดมีค่าเฉลี่ย 7.55 และ 7.47 ตามลำดับ
5. ด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ นักศึกษาชายและหญิงมีค่าเฉลี่ย 6.80 และ 6.77 นักศึกษาในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดมีค่าเฉลี่ย 6.83 และ 6.73 ตามลำดับ ดังรายละเอียดในแผนภาพข้างล่างนี้

ศักยภาพพฤติกรรม

จากค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ข้างต้นนี้ แสดงว่านักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา มีศักยภาพหรือโอกาสที่จะปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานมากกว่าที่จะไม่ปฏิบัติตาม

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักศึกษา ในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ดังนี้

ก. ระหว่างนักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิง จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษาชายและหญิงในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา มีการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานทั้ง 5 ประการ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แต่ถ้ายกพิจารณา ค่านิยมพื้นฐานแต่ละด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในด้านการประหยัดและออม และที่ระดับ .20 ในด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา

นอกจากนี้ยังพบว่าด้านการประหยัดและออม การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา ค่าเฉลี่ยของการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานสองด้านนี้ของนักศึกษาหญิงสูงกว่านักศึกษาชาย โดยมีค่าเฉลี่ย 7.97 และ 7.76, 7.58 และ 7.45 ตามลำดับ แสดงว่านักศึกษาหญิงมีศักยภาพหรือโอกาสที่จะปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานสองด้านนี้มากกว่านักศึกษาชาย

ข. ระหว่างนักศึกษาในกรุงเทพมหานครกับนักศึกษาในต่างจังหวัด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า โดยเฉลี่ยแล้วนักศึกษาในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา มีการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานทั้ง 5 ประการ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่ถ้ายกพิจารณา ค่านิยมพื้นฐานแต่ละด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ในด้านการพึ่งตนเอง ชยันตมันเพียร และมีความรับผิดชอบ และที่ระดับ .20 ในด้านการประหยัดและออม การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย

นอกจากนี้ยังพบว่าด้านการประหยัดและออม การพึ่งตนเอง ชยันตมันเพียร และมีความรับผิดชอบต่อ การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายนั้น ค่าเฉลี่ยของการรับรู้เกี่ยวกับการ

ปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานสามค่านี้นักศึกษาในต่างจังหวัดสูงกว่านักศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยมีค่าเฉลี่ย 7.93 และ 7.80, 7.98 และ 7.75, 7.76 และ 7.60 ตามลำดับ แสดงว่านักศึกษาในต่างจังหวัดมีศักยภาพหรือโอกาสที่จะปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานสามค่านี้นี้มากกว่านักศึกษาในกรุงเทพมหานคร

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่นำเสนอในบทที่ 4 นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ และ สมมติฐานของการวิจัย โดยแยกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักศึกษาในวิทยาลัย

เทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ปรากฏว่านักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา มีการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน (ตามแนวทางปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน จำนวน 62 ข้อในแบบสำรวจ) แต่ละค่านิยมอยู่ในเกณฑ์ที่มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของศักยภาพพฤติกรรม (ศักยภาพ - หรือโอกาสที่จะปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน) ตั้งแต่ 6.73 ถึง 7.98 จากจำนวนเต็ม 10 ซึ่งถ้าพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของศักยภาพพฤติกรรมของนักศึกษาแล้วจะเห็นว่าอยู่ในเกณฑ์พอใช้ แต่ไม่สูงเท่าที่ควร และผลการวิจัยออกมาเช่นนี้อาจเป็นเพราะสาเหตุต่อไปนี้

1. ตามสัญชาตญาณของคนเรานั้น มักจะตอบคำถามในแบบสำรวจทันทีที่อ่านคำถามในข้อนั้น ๆ จบ โดยมิได้คิดไตร่ตรองอยู่นานเกินไป เนื่องจากผู้วิจัยให้เวลาจำกัดเพียง 30 นาที เฉพาะอย่างยิ่ง การตอบแบบสำรวจที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตัวผู้ตอบด้วยแล้ว ผู้ตอบมักจะมีแนวโน้มเข้าสู่ตรงกลาง (Middle Tendency) คือ แนวโน้มที่ว่าถ้านักศึกษาเคยปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานมากอยู่ก่อนแล้ว เขาก็จะตอบให้ลดลงบ้างเล็กน้อย แต่ถ้ามิเคยปฏิบัติหรือปฏิบัติตามน้อย ก็จะเลือกตอบให้มีแนวโน้มที่สูงขึ้น และในข้อใดที่เขาไม่แน่ใจว่าจะตัดสินใจเลือกคำตอบข้อใดดี เขาก็จะตัดสินใจเลือกคำตอบที่เป็นกลางไว้ก่อน ทำให้เกิดความผิดพลาดในการให้คะแนนจากมาตราประเมินค่าโดยเอนเอียงไปสู่ตรงกลางที่เรียกว่า Central Tendency Error ซึ่งเป็นผลที่ได้จากการศึกษาของ ไอแซค และไมเกิล (Isaac, S. & Michael, W.B. 1966 : 55)

2. เรื่องค่านิยมเป็นเรื่องของจิตปริเขต (Affective Domain) ซึ่งเป็นการยากที่จะบอกได้ว่าสามารถวัดให้ได้อัตรา 100% เพราะเป็นปัญหาที่ผสมผสานกัน ระหว่างปัญหาเชิงค่านิยม (Value Problem) กับปัญหาเชิงปฏิบัติ (Practice Problem) และการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเหตุผลโดยเปรียบเทียบย้อนหลังที่เรียกว่า Causal Comparative หรือ Ex Post Facto Research (Isaac, S. & Michael, W.B. 1966 : 22-23) และ การรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักศึกษาในครั้งนี้ เป็นการรับรู้ที่ผู้ตอบแบบสำรวจ ได้แต่เพียงตอบแบบสำรวจทางคำพูด (Verbal) เพราะข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้นั้น เป็นข้อมูลที่ย้อนหลังจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว ตั้งคำถามที่ว่า "เคยทำหรือไม่" ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของศักยภาพพฤติกรรมของนักศึกษาไม่สูงเท่าที่ควรจะเป็น

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผลของการวิจัยครั้งนี้พบว่านักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา มีการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานแต่ละด้าน อยู่ในเกณฑ์ที่มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของศักยภาพพฤติกรรมตั้งแต่ 6.73 ถึง 7.98 จากจำนวนเต็ม 10 ก็ถือได้ว่าอยู่ในเกณฑ์พอใช้แล้ว

ในภาพที่ 3 ซึ่งเป็นกราฟแสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของศักยภาพพฤติกรรมและค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน จากการตอบแบบสำรวจจำนวน 62 ข้อ ของนักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษานั้น ผู้วิจัยได้นำค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักศึกษา ตามแนวทางปฏิบัติ 62 ข้อ มาจัดลำดับจากค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) สูงสุดจนถึงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ต่ำสุด ตามลำดับ 10 ลำดับแรก ปรากฏว่าแต่ละแนวทางมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ดังนี้

<u>ลำดับที่ 1</u>	มีความกตัญญูทวดเวที่	(9.01)
<u>ลำดับที่ 2</u>	รับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง	(8.92)
<u>ลำดับที่ 3</u>	มีความซื่อสัตย์สุจริต	(8.81)
<u>ลำดับที่ 4</u>	มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย	(8.69)

- ลำดับที่ 5 ละเว้นการทำลายปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ และศิลปกรรมทางศาสนา (8.67)
- ลำดับที่ 6 รู้จักใช้ดูแลรักษาและบูรณะทรัพย์สินของตน (8.57)
- ลำดับที่ 7 มีความเมตตากรุณา (8.53)
- ลำดับที่ 8 รักษาความสะอาดของบ้านเรือนและที่อยู่อาศัย ของตนเอง (8.48)
- ลำดับที่ 9 มีความละเอียด และความเกรงกลัวต่อการ กระทำชั่ว (8.47)
- ลำดับที่ 10 ใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้เต็มที่ก่อน ที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น (8.33)

แนวทางปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานทั้ง 10 แนวทางจากลำดับที่ 1 ถึง 10 ข้างต้นนี้ พบว่านักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเลือกปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนาถึง 4 แนวทาง คือ มีความกตัญญูทเวที มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความเมตตากรุณา และมีความละเอียดต่อการกระทำชั่ว แสดงว่านักศึกษาเป็นคนที่ โดยเฉพาะในแนวทางปฏิบัติลำดับที่ 1 คือการมีความกตัญญูทเวที ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานสูงถึง 9.01 แสดงว่านักศึกษาเป็นคนที่มาก เพราะความกตัญญูทเวทีเป็นเครื่องหมายของคนดี ดังพุทธภาษิตที่ว่า "นิमित्तํ สาธุรูปานํ กตัญญูทเวทีตา"

ค่านิยมพื้นฐานที่นักศึกษาเลือกปฏิบัติตามรองลงมาคือ ค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีคหามรับผิดชอบ โดยปฏิบัติตาม 2 แนวทาง คือ การรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง และการใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้เต็มที่ก่อนที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น และค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออม 2 แนวทางคือการมีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย และการรู้จักใช้ดูแล รักษาและบูรณะทรัพย์สินของตน แสดงว่านักศึกษาเป็นคนที่รู้จักพึ่งตนเอง มีความรับผิดชอบ และรู้จักใช้จ่ายไม่สุรุยสุราย รู้จักมัธยัสถ์รวมทั้งรักษาทรัพย์สินที่หามาได้ด้วย

ส่วนค่านิยมพื้นฐานที่นักศึกษาเลือกปฏิบัติตามเพียงด้านละ 1 แนวทาง คือค่านิยมพื้นฐานด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ โดยที่นักศึกษาเลือกปฏิบัติตามแนวทาง การละเว้นการทำลายปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ และศิลปกรรมทางศาสนา และค่านิยมพื้นฐานด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ซึ่งนักศึกษาเลือกปฏิบัติตามแนวทางการรักษาความสะอาดของบ้านเรือนและที่อยู่อาศัยของตนเอง แสดงว่านักศึกษาเลือกปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และการมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมายน้อยกว่าค่านิยมพื้นฐานในด้านอื่น ๆ นับว่าเป็นปัญหาสำคัญที่จะต้องรีบแก้ไขโดยด่วนต่อไป เพราะการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย รวมทั้งการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เป็นค่านิยมพื้นฐานที่มีความสำคัญยิ่ง หากว่าคนในชาติไม่มีระเบียบวินัย ไม่เคารพกฎหมายและไม่มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ แล้ว ชาติของเราจะดำรงคงอยู่ได้อย่างไร

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักศึกษา ตามแนวทางปฏิบัติ 62 ข้อ ในแบบสำรวจมาจัดลำดับจากค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ต่ำสุดจนถึงค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) สูงสุด 10 ลำดับแรก ปรากฏว่าแต่ละแนวทางมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ดังนี้

<u>ลำดับที่ 1</u>	ทำหน้าที่พลเมืองดีโดยแจ้งต่อเจ้าหน้าที่เมื่อ รู้เห็นการกระทำ ผิดระเบียบวินัยและกฎหมาย	(5.90)
<u>ลำดับที่ 2</u>	เผยแพร่ความทางศาสนา	(5.96)
<u>ลำดับที่ 3</u>	สอดส่องป้องกันภัยและแก้ไขความเสียหายที่ กระทบกระเทือนความมั่นคงของสถาบันชาติ	(6.16)
<u>ลำดับที่ 4</u>	สอดส่องป้องกันภัยที่กระทบกระเทือนต่อความ มั่นคงของสถาบันศาสนา	(6.25)
<u>ลำดับที่ 5</u>	สอดส่องป้องกันภัยที่กระทบกระเทือนต่อความ มั่นคงของสถาบันพระมหากษัตริย์	(6.40)
<u>ลำดับที่ 6</u>	สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้นับถือศาสนา ต่าง ๆ	(6.51)
<u>ลำดับที่ 7</u>	ศึกษาให้เข้าใจประวัติและการดำรงอยู่ของ ชาติ	(6.55)

- ลำดับที่ 8 เสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อประเทศชาติ (6.64)
ลำดับที่ 9 ศึกษาศาสนาให้มีความรู้ความเข้าใจอันถูกต้อง (6.73)
ลำดับที่ 10 ป้องกันและรักษาผลประโยชน์ของชาติ (6.74)

แนวทางปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานทั้ง 10 แนวทางจากลำดับที่ 1 ถึงลำดับที่ 10 ข้างต้นนี้ พบว่านักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา ได้เลือกปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ อยู่ในเกณฑ์ที่น้อยถึง 9 แนวทางคือ เผยแพร่ความรู้ทางศาสนา สอดส่องป้องกันภัยและแก้ไขความเสียหายที่กระทบกระเทือนความมั่นคงของสถาบันชาติ สอดส่องป้องกันภัยที่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของสถาบันศาสนา สอดส่องป้องกันภัยที่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของสถาบันพระมหากษัตริย์ สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้นับถือศาสนาต่าง ๆ ศึกษาให้เข้าใจประวัติและการดำรงอยู่ของชาติ เสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อประเทศชาติ ศึกษาศาสนาให้มีความรู้ความเข้าใจอันถูกต้อง ป้องกันและรักษาผลประโยชน์ของชาติ

แสดงว่านักศึกษาปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ น้อยมาก และผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของโกวิท ประวาลพุกฤษ์ (อ้างถึงในชงค์ วงษ์จันทร์ 2525 : 21) ที่พบว่า ในค่านิยม 20 ข้อ ตัวอย่างประชากรจากทั่วประเทศ จำนวน 16,000 คน ได้จัดลำดับให้ค่านิยมที่เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองอยู่ในลำดับต้น ๆ เช่น การศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ การมีวัณธรรมอยู่ลำดับที่ 17, 18 ส่วนค่านิยมที่เกี่ยวกับส่วนรวมประเทศชาติ และเกี่ยวกับศีลธรรมอยู่ลำดับที่ 20 ซึ่งแสดงว่าตัวอย่างประชากรมีความเห็นว่าเป็นเรื่องส่วนตัวและการพัฒนาตนเองสำคัญมากกว่าส่วนรวม ซึ่งเป็นปัญหาที่จะต้องแก้ไขโดยรีบด่วนต่อไปอีกเช่นกัน

ส่วนค่านิยมพื้นฐานที่นักศึกษาเลือกปฏิบัติเพียง 1 แนวทาง คือ ค่านิยมพื้นฐานด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย แนวทางที่นักศึกษาเลือกปฏิบัติโดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ต่ำที่สุดคือการทำหน้าที่พลเมืองดีโดยแจ้งต่อเจ้าหน้าที่เมื่อรู้เห็นการกระทำผิดระเบียบวินัยและกฎหมาย ($\bar{X} = 5.90$) แสดงว่านักศึกษาใน

วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาได้ทำหน้าที่พลเมืองดี โดยแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ เมื่อเห็นการกระทำผิดระเบียบวินัย และกฎหมายน้อยมาก จึงได้เลือกปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติในข้อนี้้อยที่สุด แต่ตามสภาพความเป็นจริงนั้น ผู้วิจัยเชื่อว่าการที่นักศึกษาเลือกปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติ ในข้อนี้้อยที่สุดนั้น อาจเป็นเพราะนักศึกษายังไม่เคยประสบกับเหตุการณ์ การกระทำผิดระเบียบวินัยและกฎหมายนักศึกษาจึงยังไม่มีโอกาสได้ทำหน้าที่พลเมืองดี หรืออาจกล่าวได้ว่าไม่มีแรงเสริม หรือสิ่งเร้ามากระตุ้นให้นักศึกษาได้ทำหน้าที่พลเมืองดีก็ได้ ดังที่เซียร์ส (Sears 1965 : 164) กล่าวว่า เวลาที่มีแรงเสริมหรือสิ่งเร้ามากระตุ้น คนเราก็จะเกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ขึ้นได้ ทั้งนี้ยอมแล้วแต่เหตุการณ์ที่มาเร้าซึ่งอาจมีมากบ้างน้อยบ้างก็ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเชื่อว่า ถ้านักศึกษาได้มีโอกาสประสบกับเหตุการณ์การกระทำผิดระเบียบวินัย และกฎหมาย เหตุการณ์นั้น ๆ ก็กระตุ้นหรือเร้าและเป็นแรงเสริมให้นักศึกษาทำหน้าที่พลเมืองดี โดยแจ้งเจ้าหน้าที่เท่าที่จะสามารถทำได้

เนื่องจากพบว่าค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ตามแนวทางปฏิบัติในข้อการทำหน้าที่พลเมืองดีของนักศึกษาต่ำที่สุด เป็นเรื่องที่น่าจะศึกษาให้กระจ่างมากขึ้นว่าทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้มีการวิจัยต่อไป และเวลาที่ปลุกฝังค่านิยมพื้นฐานให้แก่ศึกษานั้น ควรจะเน้นในแนวทางปฏิบัติข้อนี้ให้มากที่สุดเป็นอันดับแรกด้วย

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักศึกษาระหว่างนักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิง ผลปรากฏว่านักศึกษาชายและหญิงในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา มีการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานทั้ง 5 ประการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แต่ถ้ายกพิจารณาค่านิยมพื้นฐานแต่ละด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในด้านการประหยัดและออม และที่ระดับ .20 ในด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา โดยที่นักศึกษาหญิงมีค่าเฉลี่ยของการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานสองด้านนี้สูง

กว่านักศึกษาชาย คือมีค่าเฉลี่ย 7.97 และ 7.76, 7.58 และ 7.45 ตามลำดับ แสดงว่านักศึกษาหญิงมีศักยภาพหรือโอกาสที่จะปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานสองด้านนี้มากกว่านักศึกษาชาย ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของแมคโคบี และแจคคิน (Maccoby & Jacklin 1974) ซึ่งวิจัยพบว่าตัววัดรวม ๆ ในเรื่องของการรับรู้ในชาย และหญิงรับรู้ในสิ่งต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน แต่ถาพิจารณาเฉพาะประเด็นพบว่ามีบางประเด็นที่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมเดช มุงเมือง (2526) ที่พบว่านิสิตชายและหญิงมีพัฒนาการทางจริยธรรมในแต่ละด้าน และรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน แต่ถาแยกพิจารณาเฉพาะด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในด้านการรู้จักขมใจ โดยที่นิสิตหญิงคณะศึกษาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยของด้านนี้สูงกว่านิสิตชาย

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของรีรอย (Reloey อ้างถึงในประสาร มาลากุล ณ อยุธยา 2523 : 72) ที่พบว่านักศึกษาหญิงชาวแคนาดา มีค่านิยมเกี่ยวกับศาสนาสูงกว่าชาย ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2523) ก็วิจัยพบว่าหญิงมีค่านิยมด้านคุณธรรมและศาสนาสูงกว่าชายเช่นเดียวกัน รวมถึงผลการวิจัยอื่น ๆ ที่สอดคล้องกันอีก อาทิ เช่น ประเวทย์ จันทรัตน์ (2516) วิจัยพบว่านักเรียนเกษตรกรรมหญิงมีความต้องการคุณธรรมของศาสนาต้านความอดทนสูงกว่านักเรียนเกษตรกรรมชาย โฮสเทเตอร์ (Hosteter 1966) วิจัยพบว่านักศึกษาหญิงมีความเคร่งครัดในศาสนาสูงกว่านักศึกษาชาย จีรวรรณ วิรัชกุล (2524) อาลัย จันทรพาณิชย์ (2524) และนิทรา วรรณะ (2524) วิจัยพบว่านักศึกษาหญิงมีพฤติกรรมทางจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และการมีระเบียบวินัยสูงกว่านักศึกษาชาย เกษณี ผลประพฤติ (2524) ก็วิจัยพบว่านักศึกษาหญิงมีพฤติกรรมทางจริยธรรม ด้านความยุติธรรม ความซื่อสัตย์ และความเมตตาสูงกว่านักศึกษาชายเช่นกัน นอกจากนี้หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู (2525) ยังวิจัยพบว่านักศึกษาหญิงมีคุณลักษณะทางจริยธรรมสูงกว่านักศึกษาชายด้วย

ส่วนค่านิยมพื้นฐานด้านการประหยัดและออมนั้น ไม่มีผลการวิจัยโดยตรงที่สนับสนุนว่านักศึกษาหญิงมีศักยภาพหรือโอกาสที่จะปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานด้านนี้มากกว่านักศึกษาชาย ดังนั้นจึงถือได้ว่าเป็นข้อค้นพบใหม่สำหรับการวิจัยในครั้งนี้

นอกจากข้อค้นพบที่ว่านักศึกษาชายและหญิงมีการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานแตกต่างกันสองด้านในห้าด้าน คือ การประหยัดและออม และการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนาแล้ว ในตารางที่ 4 หน้า 51 ซึ่งเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน ด้านการพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบระหว่างนักศึกษาชายและหญิงนั้น ยังพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ที่ควรจะศึกษาต่อไป ดังแนวทางปฏิบัติต่อไปนี้ซึ่งค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของนักศึกษาชายมากกว่านักศึกษาหญิง คือ

1. รับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง (8.98 > 8.86)
2. ใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้เต็มที่ ก่อนที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น (8.41 > 8.25)
3. ตั้งใจจะชวนช่วยประกอบอาชีพสุจริตโดยไม่เลือกงาน (7.89 > 7.64)
4. คิดชอบ ทำชอบ และแก้ปัญหาได้ (7.84 > 7.67)

การที่ได้ผลเช่นนี้เพราะการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่หรือสังคมประกิต (Socialization) ซึ่ง อุดลรัตน์ โปธิโกสม (2523) ได้วิจัยพบว่าเด็กที่มีเพศต่างกัน จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่แตกต่างกันด้วย กล่าว คือเด็กผู้ชายพ่อแม่จะอบรมให้เป็นคนที่มีความรับผิดชอบ รู้จักพึ่งตนเอง สู้งานโดยไม่เลือกงาน ตั้งค่าพึงเพยที่ว่า "งานหนักก็เอางานเบาที่สุด" และสอนให้เป็นคนที่ดีคิดถูก ทำถูก และแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ เพื่อว่าโตขึ้นจะต้องทำหน้าที่เป็นหัวหน้าของครอบครัว หรือเป็นผู้นำในสังคมได้ด้วย

แนวทางปฏิบัติต่อไปนี้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของนักศึกษาหญิงมากกว่านักศึกษาชาย คือ

1. มีความเข้มแข็ง อคทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและปัญหาทั้งปวง (8.14 > 8.05)
2. ปฏิบัติงานให้สำเร็จเรียบร้อยไม่คั่งค้าง (7.88 > 7.73)
3. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ (7.75 > 7.43)
4. ฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถและความชำนาญ (7.52 > 7.41)
5. ศึกษาหาความรู้ อยู่เป็นเนืองนิจ (7.11 > 7.06)

ในกรณีที่ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน ค่านการพึ่งตนเอง ชยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบของนักศึกษาหญิงมากกว่า นักศึกษาชาย 5 แนวทางดังกล่าวข้างต้นนี้ก็ เป็นเพราะการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ หรือสังคมประกิต เช่นเดียวกัน คือตามปกติพ่อแม่มักจะอบรมสั่งสอนให้ลูกผู้หญิง ปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนาโดยเคร่งครัดพอสมควร เช่น สอนให้เป็นคนที่มีความเข้มแข็ง อคทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและปัญหาทั้งปวง ปฏิบัติงานให้สำเร็จ เรียบร้อยไม่คั่งค้าง และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์

จะเห็นได้ว่าผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคมยุคปัจจุบัน กล่าวคือผู้หญิงในยุคนี้มีความเข้มแข็งอคทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและปัญหาทั้งปวง รู้จักฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถและความชำนาญ ศึกษาหาความรู้ อยู่เป็นเนืองนิจ และด้วยเหตุที่ผู้หญิงชยันกว่าผู้ชาย จึงทำให้ผู้หญิงไทยในปัจจุบัน มีสติปัญญาดี สามารถเรียนให้มีคุณวุฒิสูง ๆ ได้ทัดเทียมกับผู้ชาย และที่สำคัญคือ เวลาที่หน่วยราชการ หรือหน่วยงานของเอกชน ประกาศรับสมัครบุคลากรเข้าทำงาน ปรากฏว่าผู้หญิงสอบคัดเลือกได้มากกว่าผู้ชาย เช่นการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเข้ารับราชการครู ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เป็นต้น

การที่นักศึกษาชายและหญิงมีการรับรู้ เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานแตกต่างกันสองด้านในห้าด้าน คือ การประหยัดและออม และการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา โดยที่นักศึกษาหญิงมีศักยภาพหรือโอกาสที่จะปฏิบัติตาม ค่านิยมพื้นฐานสองด้านนี้มากกว่านักศึกษาชายนั้น ก็เนื่องมาจากที่รอบรมเลี้ยงดูหรือสังคมประกิต

ควย กล่าวคือเด็กผู้หญิงพ่อแม่จะมุ่งเน้นอบรมสั่งสอนให้เป็นคนที่มีภูมิจักการประหยัดและออม และปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา เกรงครีกกว่าเด็กผู้ชาย โดยมุ่งหวังให้เด็กผู้หญิงเติบโตขึ้นเป็นแม่บ้านที่ดีหรือแม่ศรีเรือน ส่วนเด็กผู้ชายนั้นพ่อแม่จะอบรมสั่งสอนให้เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ รู้จักพึ่งตนเอง และทำงานโดยไม่เลือกงาน ซึ่งจะเห็นได้ว่าผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับบทบาทของผู้หญิงและผู้ชายตามวัฒนธรรมและประเพณี กล่าวคือผู้หญิงจะต้องเป็นแม่บ้าน มีหน้าที่เก็บรักษาเงินทองที่สามีหามาได้ โดยรู้จักการประหยัดและออม และปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา จึงจะเป็นแม่บ้านที่ดี ส่วนผู้ชายมีหน้าที่และความรับผิดชอบในการหาเงินหรือรายได้มาเพื่อใช้จ่ายในครอบครัว และทำหน้าที่เป็นผู้นำหรือหัวหน้าครอบครัวควย แม้ว่าในปัจจุบันนี้ภาวการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และค่านิยมได้เปลี่ยนแปลงไปบ้าง ทำให้ผู้หญิงมีบทบาทต้องออกไปทำงานเพื่อหารายได้ช่วยเหลือครอบครัวควยก็ตาม แต่คนในชนบทซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศก็ยังมีค่านิยมในวัฒนธรรมและประเพณีที่มุ่งให้ผู้หญิงมีบทบาทในการทำหน้าที่เป็นแม่บ้านที่ดี หรือแม่ศรีเรือนอยู่เช่นเดิมอีก

ในภาพที่ 1 ซึ่งเป็นกราฟเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของคีย์ภาพพฤติกรรม และค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของการรับรู้ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานจากการตอบแบบสำรวจจำนวน 62 ข้อ ของนักศึกษาชายและหญิง ในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษานั้น ปรากฏว่าแนวทางปฏิบัติที่นักศึกษาชายและหญิงปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานแตกต่างกันมากที่สุด ได้แก่ แนวทางปฏิบัติในข้อ 19 คือ การรักษาความสะอาดบ้านเรือนและที่อยู่อาศัยของตนเอง โดยที่นักศึกษาหญิงมีศักยภาพหรือโอกาสที่จะปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานตามแนวทางในข้อนี้มากกว่านักศึกษาชาย แสดงว่า สอดคล้องกับประเพณีไทยซึ่งพ่อแม่มักอบรมสั่งสอนให้ลูกผู้หญิง รู้จักหน้าที่ของผู้หญิงเพื่อว่าเติบโตขึ้นจะได้เป็นแม่บ้านที่ดีต่อไปในอนาคต ส่วนนักศึกษาชายนั้นพ่อแม่จะไม่เน้นในการอบรมสั่งสอนให้รักษาความสะอาดบ้านเรือนและที่อยู่อาศัยของตนเองมากนัก

รองลงไปได้แก่แนวทางปฏิบัติในข้อ 41 คือ การสอดส่องป้องกันภัยและแก้ไขความเสียหายที่กระทบกระเทือนความมั่นคงของสถาบันชาติ ในแนวทาง

ปฏิบัติข้อนี้นักศึกษาชายมีศักยภาพหรือโอกาสที่จะปฏิบัติตามมากกว่านักศึกษาหญิง ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นจริงที่ว่า การป้องกันชาติบ้านเมืองนั้น เป็นหน้าที่ของลูกผู้ชาย ส่วนแนวทางปฏิบัติในข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกันมากนัก

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักศึกษาระหว่างนักศึกษาในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด ผลปรากฏว่านักศึกษาในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดมีการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานทั้ง 5 ประการ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่ถ้าวัดการรับรู้ค่านิยมพื้นฐานแต่ละด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ในด้านการพึ่งตนเองขอขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ และที่ระดับ .20 ในด้านการประหยัดและออม การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย โดยที่นักศึกษาต่างจังหวัดมีค่าเฉลี่ยของการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานสามด้านนี้สูงกว่านักศึกษาในกรุงเทพมหานคร แสดงว่านักศึกษาในต่างจังหวัดมีศักยภาพหรือโอกาสที่จะปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานสามด้านนี้มากกว่านักศึกษาในกรุงเทพมหานคร และเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย

ผลการวิจัยนี้ทางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมพื้นฐานโดยตรงมาสนับสนุนอย่างมาก เพราะคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เพิ่งประกาศเชิญชวนให้ประชาชนชาวไทยปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานครั้งแรกเมื่อวันที่ 17 มีนาคม 2525 นี้เอง และในเดือนมิถุนายน 2526 ผู้วิจัยก็เริ่มทำการวิจัยเรื่องนี้ โดยที่ยังไม่มีผู้ใดทำการวิจัยมาก่อน โดยเฉพาะงานวิจัยที่เกี่ยวกับค่านิยมของนิสิตนักศึกษาในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดก็หายากเช่นกัน

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุริยา วีรวงศ์ (2517) ซึ่งพบว่าที่อยู่อาศัยเป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้คนที่อาศัยอยู่ในเขตที่ต่างกัน เช่น ในเมือง-หลวงกับต่างจังหวัด มีค่านิยมแตกต่างกันไป ทั้งนี้เพราะภาวะแวดล้อมทางสังคมของคนในเขตเมืองกับเขตชนบท ย่อมมีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านโอกาสที่จะได้รับข่าวสาร ความรู้ในแต่ละเขต และระดับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลรวมทั้งประสบการณ์ในการดำรงชีวิตทางสังคมด้วย

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุนทรีย์ โคมิน และสนิท สมัครการ (2521) ที่พบว่าชาวกรุง และชาวชนบท เลือกค่านิยมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่านิยมที่แตกต่างกันมากที่สุด คือ "ค่านิยมการมีหลักศาสนาเป็นที่พึ่ง" ซึ่งชาวชนบทให้ความสำคัญเป็นอันดับ 2 ในขณะที่ชาวกรุงให้ความสำคัญเป็นอันดับที่ 3 ค่านิยมการมีหลักศาสนาเป็นที่พึ่งนี้ผู้วิจัยเชื่อว่าหลักศาสนาพุทธนั้นได้รวมเอาการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ การประหยัดและออม การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายเข้าไว้ด้วยกัน เช่น อตุตาที อตุตาโนนาโถ แปลว่าคนนั้นแหละเป็นที่พึ่งของตน และถ้าชาวพุทธคนใดมีศีลธรรมประจำใจก็แสดงว่าผู้นั้นมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายไปในตัวด้วย

นอกจากข้อค้นพบที่ว่านักศึกษาในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด มีการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานแตกต่างกันสามด้านในห้าด้าน คือ การประหยัดและออม การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียรและมีความรับผิดชอบ และการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมายแล้ว ในตารางที่ 10 หน้า 63 ซึ่งเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบระหว่างนักศึกษาในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดนั้น ยังพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ที่ควรศึกษาต่อไปอีกหลายแนวทาง และแนวทางปฏิบัติต่อไปนี้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของนักศึกษาในต่างจังหวัดมากกว่านักศึกษาในกรุงเทพมหานครคือ

1. รับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง (8.97 > 8.87)
2. ใช้ความรู้ความสามารถของตนเองให้เต็มที่ก่อนที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น (8.50 > 8.17)
3. มีความเข้มแข็ง อดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและปัญหาทั้งปวง (8.20 > 7.98)
4. ปฏิบัติงานให้สำเร็จเรียบร้อยไม่คั่งค้าง (7.92 > 7.69)
5. ตั้งใจจะชวนชวายประกอมาชีพสุจริตโดยไม่เลือกงาน (7.96 > 7.57)
6. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ (7.65 > 7.53)

7. ฝึกฝนตนเองให้มีความสามารถและความชำนาญ (7.68 > 7.26)
 8. ศึกษาหาความรู้อยู่เป็นเนืองนิจ (7.28 > 6.88)

การที่นักศึกษาในต่างจังหวัดมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานค่านี้นี้มากกว่านักศึกษาในกรุงเทพมหานคร 8 แนวทางใน 9 แนวทางข้างต้นนั้น เป็นเพราะสังคมประเพณีหรือการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตที่ต่างกัน คือในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด จึงทำให้การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ นักศึกษาในกรุงเทพมหานคร แตกต่างกับการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ นักศึกษาในต่างจังหวัดด้วย ดังที่สุริยา วีรวงศ์ (2517) ได้วิจัยพบว่า เขตที่อยู่อาศัยเป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้คนที่อาศัยอยู่ในเขตที่ต่างกัน มีค่านิยมที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้เพราะภาวะแวดล้อมทางสังคมของคนในเขตเมืองกับเขตชนบทย่อมมีความแตกต่างกัน ทั้งในด้านโอกาสที่จะได้รับข่าวสาร ความรู้ ในแต่ละเขตและระดับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล รวมทั้งประสบการณ์ในการดำรงชีวิตด้วย

นอกจากนี้ปราชาธำลภ์ กัณหเนตร (2515) ได้วิจัยพบว่านักศึกษาในกรุงเทพมหานครแตกต่างกับนักศึกษาในต่างจังหวัด เพราะนักศึกษาในกรุงเทพมหานครมีแนวโน้มที่จะได้รับอิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่แบบสังคมสัมพันธสัมพันธ์ ซึ่งมีพื้นฐานค่านิยมแบบประชาธิปไตยอยู่มาก เช่น ให้ความเป็นอิสระ ความเป็นตัวของตัวเอง และมีความรับผิดชอบ ส่วนนักศึกษาในต่างจังหวัดนั้นพ่อแม่จะอบรมเลี้ยงดูแบบสังคมไมตรีสัมพันธ์ โดยยึดตามประเพณีไทยที่ว่าลูกจะต้องเชื่อฟังพ่อแม่โดยเคร่งครัด ดังนั้นพ่อแม่ของนักศึกษาในต่างจังหวัดจึงอบรมเลี้ยงดูลูกแบบใช้อำนาจมากกว่าพ่อแม่ของนักศึกษาในกรุงเทพมหานคร

สำหรับการวิจัยครั้งนี้พบว่านักศึกษาในต่างจังหวัดมีศักยภาพหรือโอกาสที่จะปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานค่านี้นี้ตามแนวทางปฏิบัติต่อไปนี้มากกว่านักศึกษาในกรุงเทพมหานคร คือ รับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง ใช้ความรู้ความสามารถของตนเอง ให้เต็มที่ก่อนที่จะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น มีความเข้มแข็ง อดทน ไม่ย่อท้อ ห่ออุปสรรค และปัญหาทั้งปวง ปฏิบัติงานให้สำเร็จเรียบร้อยไม่คั่งค้าง ตั้งใจจะช่วยเหลือ ขวายประกอบอาชีพสุจริตโดยไม่เลือกงาน ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ฝึกฝน

ตนเองให้มีความสามารถ และความชำนาญ และศึกษาหาความรู้อยู่เป็นเนืองนิจ ซึ่งจะเห็นได้ว่าผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงนัก กล่าวคือ ตามสภาพความเป็นจริงนั้นนักศึกษาในกรุงเทพมหานครน่าจะมีศักยภาพหรือโอกาสที่จะปฏิบัติตนตามนิยามพื้นฐาน ตามแนวทางปฏิบัติดังกล่าวข้างต้นนี้มากกว่านักศึกษาในต่างจังหวัด เพราะนักศึกษาในกรุงเทพมหานครอยู่ในสภาพแวดล้อมของสังคมแบบสมัยใหม่ทันสมัย ดังที่ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช (อ้างถึงใน บุหงา วชิระศักดิ์มงคล 2516: 29 - 30) กล่าวว่าสังคมของคนในกรุงเทพมหานครนั้นต่างฝ่ายต่างก็มุ่งที่จะได้รับประโยชน์ตอบแทนจากความสัมพันธ์กันเป็นสำคัญ สภาพสังคมสนับสนุนเสรีภาพของบุคคลในการต่อสู้ แข่งขันกันในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างรีบเร่ง มีการแข่งขันสูงเพื่อครอบงำผลประโยชน์ จึงมีค่านิยมทางด้านความสำเร็จมากกว่าค่านิยมทางด้านจิตใจ ส่วนสังคมในต่างจังหวัดนั้น ยังมีลักษณะของสังคมแบบไม่ตรีสัมพันธ์อยู่ กล่าวคือประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพกสิกรรม เป็นสังคมแบบประเพณีนิยม ซึ่งเน้นการพึ่งพาอาศัยกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน

การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจเป็นเพราะผู้วิจัยใช้ที่ตั้งของวิทยาเขตเป็นตัวแปรอิสระในการศึกษา โดยมีได้คำนึงถึงพื้นที่เพิ่มเติม หรือภูมิฐานะเดิมของนักศึกษาเลยความจริงแล้วนักศึกษาที่เรียนอยู่ในวิทยาเขตต่าง ๆ ในต่างจังหวัดนั้น บางคนก็มีภูมิฐานะเดิมอยู่ที่กรุงเทพมหานครด้วย ดังนั้น เพื่อให้ได้ความรู้ที่กระจ่างขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะให้ทำการวิจัยเรื่องนี้ต่อไปโดยเพิ่มภูมิฐานะเดิมของนักศึกษาเข้าไปเป็นตัวแปรอิสระอีกตัวแปรหนึ่งด้วย

ส่วนแนวทางปฏิบัติที่นักศึกษาในกรุงเทพมหานครมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) มากกว่านักศึกษาในต่างจังหวัด มีเพียง 1 แนวทางเท่านั้นคือ ทิดชอบ ทำชอบ และแก้ปัญหาได้ การที่เป็นเช่นนี้เพราะการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่เช่นกัน คือพ่อแม่ของนักศึกษาในกรุงเทพมหานคร จะอบรมสั่งสอนลูกให้เป็นคนที่มีความเป็นอิสระทั้งในทางความคิดและการกระทำสอนให้เป็นตัวของตัวเอง และมีความรับผิดชอบ เพื่อให้ลูกสามารถเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร และแก้ปัญหาเหล่านั้นได้ด้วยตนเอง ซึ่งติดกับพ่อแม่ของนักศึกษาในต่างจังหวัดที่อบรมสั่งสอนให้ลูกเชื่อฟังพ่อแม่ จะโต้เถียงบ้างก็ไม่ได้ หากลูกโต้เถียงพ่อแม่

บางคนก็จะทำโทษโดยการตีทันที จะเห็นได้ว่าพ่อแม่ของนักศึกษาในต่างจังหวัดนั้นปกครองลูกโดยใช้อำนาจ ทำให้ให้นักศึกษาในต่างจังหวัดขาดเสรีภาพทั้งทางด้านการคิดและการกระทำ ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเองที่จะคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง ดังนั้นจึงเป็นไปได้ที่นักศึกษาในกรุงเทพมหานครมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานด้านการพึ่งตนเอง ชัยนั้หมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ ตามแนวทางในข้อนี้มากกว่านักศึกษาในต่างจังหวัด

การที่นักศึกษาในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัดมีการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานแตกต่างกันสามด้าน ในห้าด้าน คือการประหยัดและออม การพึ่งตนเอง ชัยนั้หมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ และการมีระเบียบวินัยและการผูกพัน โดยที่นักศึกษาในต่างจังหวัดมีศักยภาพหรือโอกาสที่จะปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานสามด้านนี้มากกว่านักศึกษาในกรุงเทพมหานคร ก็เป็นเพราะสังคมประเพณีหรือการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่เช่นเดียวกัน กล่าวคือพ่อแม่ของนักศึกษาในต่างจังหวัดจะอบรมสั่งสอนให้ลูกรู้จักการประหยัดและออม การพึ่งตนเอง ชัยนั้หมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ การมีระเบียบวินัยและการผูกพัน พ่อแม่จะปกครองลูกโดยใช้อำนาจตามประเพณีที่สืบทอดกันมาที่ลูกจะต้องเชื่อฟังพ่อแม่และจะโต้เถียงไม่ได้ และลูก ๆ ก็มักจะเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพ่อแม่ด้วย

ส่วนพ่อแม่ของนักศึกษาในกรุงเทพมหานครนั้น จะเลี้ยงดูโดยการตามใจลูก และให้ความเป็นอิสระแก่ลูก แต่ช่วงเวลาที่ในเรื่องการทำโทษลูกเมื่อไม่เชื่อฟังพ่อแม่ (พิชัย ฉายากุล 2513: 178) การที่พ่อแม่ของนักศึกษาในกรุงเทพมหานครเลี้ยงดูโดยการตามใจและให้ความเป็นอิสระแก่ลูกนั้น มีทั้งผลดีและผลเสีย แต่ผลเสียจะมากกว่าผลดีคือนักศึกษาจะเป็นคนที่ทำอะไรตามใจตนเอง เช่นการใช้จ่ายเงินก็ใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย ไม่รู้จักการประหยัดและออม เพราะนักศึกษาอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีแต่ความฟุ้งเฟ้อ และมีความเจริญทางด้านวัตถุมากกว่าทางด้านจิตใจ เช่นมีศูนย์การค้าและสถานเริงรมย์ทุกประเภท รวมอยู่ในกรุงเทพมหานครทั้งสิ้น ดังนั้นจึงเป็นไปได้ที่นักศึกษาในต่างจังหวัดมีศักยภาพหรือโอกาสที่จะปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานทั้งสามด้านนี้มากกว่านักศึกษาในกรุงเทพมหานคร

นอกจากนี้ ในตารางที่ 13 หน้า 67 ซึ่งเปรียบเทียบการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา ระหว่างนักศึกษาในกรุงเทพมหานคร และต่างจังหวัด ยังพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ที่น่าสนใจอีกหลายแนวทางด้วยกัน และแนวทางปฏิบัติต่อไปนี้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของนักศึกษาในกรุงเทพมหานครมากกว่านักศึกษาในต่างจังหวัด คือ

1. มีความกตัญญูแก่เวทีย (9.04 > 8.99)
2. มีความซื่อสัตย์สุจริต (8.84 > 8.78)
3. มีสติสัมปชัญญะ (8.33 > 8.30)
4. ละชั่ว ประพฤติดีทำจิตใจให้ผ่องใส (8.41 > 8.21)
5. ทำตามกฎแห่งกรรมที่ว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว (8.01 > 7.91)
6. มีความประพฤติดีในความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม (8.00 > 7.77)
7. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
ยิ่งกว่าประโยชน์ส่วนตน (7.91 > 7.85)
8. ละเว้นการเบียดเบียนต่อสัตว์ (7.82 > 7.66)
9. ละเว้นการผูกขาด (7.34 > 7.26)

การที่นักศึกษาในกรุงเทพมหานครมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานด้านนี้มากกว่านักศึกษาในต่างจังหวัด 9 แนวทางใน 12 แนวทาง เป็นเพราะการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ประการหนึ่ง และประการที่สองคือนักศึกษาที่เรียนและอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครนั้น มีสภาวะแวดล้อมที่ความเจริญทางด้านวัตถุกำหนดความเจริญทางด้านจิตใจมาก มีการแข่งขันกันท่ามาหากิน และมีการแก่งแย่งชิงที่กันเกือบทุกวงการ นักศึกษาในกรุงเทพมหานครจึงเห็นว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำหลักคำสอนของศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อจะได้ช่วยทำให้จิตใจสงบ สะอาด และสว่าง มีความเมตตาากรุณา ไม่เห็นแก่ตัว และต้องการที่จะช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ เพราะการมีศาสนาประจำใจนั้นจะเป็นหลักคำจูนความมรณเียนและเป็นมิกแผนของสังคม ทำให้ชีวิตมีความหวังและกำลังใจ ทั้งนี้จึงเป็นไปได้ที่นักศึกษาในกรุงเทพมหานครมีศักยภาพหรือโอกาสที่จะปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนามากกว่านัก

ศึกษาในต่างจังหวัด ถึง 3 แนวทาง จาก 12 แนวทาง

ซึ่งจะเห็นได้ว่างานวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2523: 72) ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างในกรุงเทพมหานคร แสดงค่านิยมตามคุณธรรมและศาสนาสูงกว่าภาคอื่น ๆ ($P < .01$) เพราะคนกรุงเทพมหานครมีชีวิตรอบตามกลางวัดอยู่มากและได้มีโอกาสติดกับการประชาสัมพันธ์และการต่อสู้เพื่อแก้ปัญหา จึงมองเห็นความจำเป็นและความสำคัญของการมีคุณธรรมและศาสนาไว้เป็นหลักยึดเหนี่ยวจิตใจ

ส่วนแนวทางปฏิบัติต่อไปนี้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของนักศึกษาในต่างจังหวัดมากกว่านักศึกษาในกรุงเทพมหานคร คือ

1. มีความเมตตากรุณา (8.54 > 8.51)
2. มีความละเอียดและความเกรงกลัวต่อการกระทำชั่ว (8.51 > 8.43)
3. มีความอดทนอดกลั้น (8.39 > 8.13)

กรณีที่นักศึกษาในต่างจังหวัดมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานด้านนี้มากกว่านักศึกษาในกรุงเทพมหานคร 3 แนวทางนั้น เป็นผลมาจากสังคมประเภทหรือการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ และสภาพแวดล้อมของสังคมในต่างจังหวัด เป็นสังคมแบบไม่ตรีสัมพันธ์ ซึ่งยึดมั่นในคุณธรรมของศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี เกรงครัตพอสมควรไม่ค่อยมีการแข่งขันกันทำมาหากิน และแก่งแย่งชิงดีกันเหมือนในกรุงเทพมหานคร ดังนั้นจึงเป็นไปได้ที่นักศึกษาในต่างจังหวัดมีศักยภาพหรือโอกาสที่จะปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานตาม 3 แนวทางดังกล่าวข้างต้น มากกว่านักศึกษาในกรุงเทพมหานคร

ในภาพที่ 2 ซึ่งเป็นกราฟแสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของศักยภาพพฤติกรรม และค่าเฉลี่ยของการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน จากการตอบแบบสำรวจจำนวน 62 ข้อ ของนักศึกษาในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดนั้น ปรากฏว่าแนวทางปฏิบัติที่นักศึกษาในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดเลือกปฏิบัติแตกต่างกันมากที่สุดคือ แนวทางปฏิบัติในข้อ 25 ได้แก่ มีมารยาทในการข่มขู่ยานพาหนะและปฏิบัติตาม

กฎจรรยา โดยที่นักศึกษาในต่างจังหวัดมีศักยภาพหรือโอกาสที่จะปฏิบัติตามแนวทางในข้อนี้มากกว่านักศึกษาในกรุงเทพมหานคร ที่เป็นเช่นนั้น เพราะนักศึกษาในต่างจังหวัดอยู่ในสภาพแวดล้อมและสังคมแบบไม่ตรีสัมพันธ์ ซึ่งไม่เชื่อมั่นในตนเอง เหมือนนักศึกษาในกรุงเทพมหานครที่อยู่ในสังคมแบบสัมพันธ์สัมพันธ์ซึ่งสอนให้เป็นตัวของตัวเอง ดังนั้นนักศึกษาในต่างจังหวัดจึงระมัดระวังและมีมารยาทในการจับชั่งชวดยานพาหนะและปฏิบัติตามกฎจรรยา มากกว่านักศึกษาในกรุงเทพมหานคร

รองลงมาคือแนวทางปฏิบัติในข้อ 56 ได้แก่ การเคารพเทิดทูนศาสนาที่ตนนับถือ และละเว้นการกระทำใด ๆ ในทางดุนันเหี้ยมหยามศาสนาอื่น ในแนวทางปฏิบัติข้อนี้ นักศึกษาในกรุงเทพมหานครมีศักยภาพหรือโอกาสที่จะปฏิบัติตามมากกว่านักศึกษาในต่างจังหวัด เนื่องจากในกรุงเทพมหานครมีผู้นับถือศาสนาหลาย ๆ ศาสนามารวมกันอยู่มาก ส่วนในต่างจังหวัดนั้นมีผู้นับถือศาสนาเพียงไม่กี่ศาสนา จึงทำให้นักศึกษาในกรุงเทพมหานครมีความเข้าใจในเรื่องศาสนสัมพันธ์ดีกว่านักศึกษาในต่างจังหวัด และเลือกปฏิบัติตามแนวทางในข้อนี้มากกว่านักศึกษาในต่างจังหวัด ส่วนในแนวทางปฏิบัติข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกันมากนัก

ข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า มีประโยชน์ต่อวงการอุดมศึกษา และสังคมส่วนรวมคือนักศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา มีการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามกานิยมพื้นฐานอยู่ในเกณฑ์มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของศักยภาพพฤติกรรมตั้งแต่ 6.73 ถึง 7.98 จากจำนวนเต็ม 10 ซึ่งแสดงว่านักศึกษามีศักยภาพหรือโอกาสที่จะปฏิบัติตามคานิยมพื้นฐานมากกว่าที่จะไม่ปฏิบัติตาม แต่ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของศักยภาพพฤติกรรมของนักศึกษาไม่สูงเท่าที่ควรจะเป็น เพื่อให้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของศักยภาพพฤติกรรมของนักศึกษาสูงขึ้นถึงเกณฑ์ที่น่าพอใจคือตั้งแต่ 8 ขึ้นไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะดังนี้

ก. ข้อเสนอแนะเพื่อการประยุกต์

เพื่อให้ผลการวิจัยครั้งนี้มีประโยชน์ต่อวงการศึกษาศึกษาและสังคมส่วนรวมในทางปฏิบัติอย่างแท้จริง ผู้วิจัยขอเสนอแนะเพื่อการประยุกต์ต่อไปนี้

1. แหล่งภายในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา (Internal Source)

1.1 หลักสูตร เท่าที่ผ่านมาหลักสูตรระดับ ป.วส. ของวิทยาลัยไม่มีเนื้อหาเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานในวิชาใดเลย และที่สำคัญในระดับ ป.วส. นั้นวิทยาลัยจะมุ่งเน้นให้นักศึกษาเรียนวิชาชีพเป็นส่วนใหญ่ จึงให้เรียนวิชาสามัญและวิชาสัมพันธ์น้อย เช่น ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์บางสาขาได้แก่กลศาสตร์ เคมี และมนุษยสัมพันธ์ เป็นต้น ดังนั้นวิทยาลัย ควรจะพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรโดยเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานไว้ในวิชาสัมพันธ์ คือ วิชามนุษยสัมพันธ์หรือจะเพิ่มวิชาสัมพันธ์ใหม่เข้าไปอีก 1 วิชา คือวิชาธรรมวิทยา ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐานอยู่ด้วยก็ได้ เพราะค่านิยมพื้นฐานมีบทบาทและอิทธิพลที่สำคัญยิ่งต่อพฤติกรรมของนักศึกษา และแนวทางปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานด้านต่าง ๆ ที่ควรบรรจุไว้ในหลักสูตร ต้องเน้นเป็นพิเศษในการปลูกฝังให้นักศึกษา ได้แก่แนวทางปฏิบัติที่ค้นพบจากการวิจัยในครั้งนี้คือ นักศึกษามีค่าเฉลี่ย (X) ของการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน ตามแนวทางต่อไปนี้ต่ำมากตามลำดับดังนี้

1.1.1 การทำหน้าที่เป็นพลเมืองดี โดยแจ้งต่อเจ้าหน้าที่ เมื่อรู้เห็นการกระทำผิดระเบียบวินัยและกฎหมาย ในค่านิยมพื้นฐานด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย

1.1.2 การเผยแพร่ความรู้ทางศาสนา ในค่านิยมพื้นฐานด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

1.1.3 การสอดส่อง ป้องกันภัยและแก้ไขความเสียหายที่กระทบกระเทือนความมั่นคงของสถาบันชาติ ในค่านิยมพื้นฐานด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

1.1.4 การสอดส่องป้องกันภัยที่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของสถาบันศาสนา ในค่านิยมพื้นฐานด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

1.1.5 การสอดส่องป้องกันภัยที่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงของสถาบันพระมหากษัตริย์ ในค่านิยมพื้นฐานด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

1.1.6 การสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้นับถือศาสนาต่าง ๆ ในค่านิยมพื้นฐานด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

1.1.7 การศึกษาให้เข้าใจประวัติ และการดำรงอยู่ของชาติ

ในค่านิยมพื้นฐานด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

1.1.8 การเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อประเทศชาติ

ในค่านิยมพื้นฐานด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

1.1.9 การศึกษาศาสนาใหม่มีความรู้ความเข้าใจอันถูกต้อง

ในค่านิยมพื้นฐานด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

1.1.10 การป้องกันรักษาผลประโยชน์ของชาติ ในค่านิยมพื้นฐานด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

ในค่านิยมพื้นฐานด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

1.2 **คณาจารย์ วิทยาลัย ควร** ตระหนักถึงความสำคัญของค่านิยมพื้นฐานและหาทางปลูกเร้าศรัทธาคณาจารย์ทั้งหมดให้มีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของค่านิยมพื้นฐาน และปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานก่อนเพื่อจะได้เป็นตัวอย่าง (Model) ที่ดีแก่นักศึกษา ซึ่งจะได้ผลดีกว่าการสอนโดยการบรรยาย เรื่อง ค่านิยมพื้นฐานให้นักศึกษาฟังอย่างเดียว ดังที่ประสาร ทองภักดี (2525: 82) กล่าวว่า การสอนด้วยการทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีให้นักศึกษาเห็น ย่อมได้ผลดีกว่าคำสอนเพียงอย่างเดียวเท่านั้น วิธีนี้นับว่าเป็นวิธีที่สำคัญที่สุด เพราะคนเราชอบทำตามอย่างกัน และการปลูกฝังค่านิยมพื้นฐานให้นักศึกษานั้น ให้ถือว่าเป็นหน้าที่ของอาจารย์ทุก ๆ คน มิใช่เป็นหน้าที่ของอาจารย์คนใดคนหนึ่ง กล่าวคือเมื่ออาจารย์แต่ละคนเขาสอนในชั่วโมงของตนก็ควรจะสอดแทรก เนื้อหาด้านค่านิยมพื้นฐานให้นักศึกษาค้นคว้าตามที่เห็นสมควรแก่เวลา

2. แหล่งภายนอกวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา (External Source)

2.1 สถาบันที่มีหน้าที่ผลิตครู ใ้แก่วิทยาลัยครูต่าง ๆ ทั่วประเทศ และคณะศึกษาศาสตร์หรือศิลปศาสตร์ ในบางมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยใครจะขอเสนอแนะให้สถาบันเหล่านั้นตระหนักถึงความสำคัญและเห็นคุณค่าของค่านิยมพื้นฐาน โดยเน้นปลูกฝังค่านิยมพื้นฐานด้านต่าง ๆ ตามแนวทางปฏิบัติข้อ 1.1.1 - 1.1.10 ในข้อเสนอแนะข้อ 1.1 ให้แก่นิสิตนักศึกษาก่อนที่จะสำเร็จออกไปเป็นครู หรือแม่พิมพ์ของชาติ หากครูปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานอย่างสม่ำเสมอใ้แก่นักเรียนเห็นแล้ว นักเรียนก็จะปฏิบัติตามครูด้วย และครูเข็นจึงจะได้ชื่อว่าป้อนยิบทุกกล ดังนั้นผู้วิจัยเชื่อว่าสถาบันที่มีหน้าที่ผลิตครูทั้งหลายเหล่านี้ มีบทบาทสำคัญในการที่จะปลูกฝังค่านิยมพื้นฐานให้แก่เยาวชนของชาติได้ เป็นอย่างยิ่ง

2.2 สถาบันครอบครัว ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่สำคัญที่สุดใน การปลูกฝังค่านิยมพื้นฐานให้แก่เด็ก เยาวชน นักเรียนและนิสิตนักศึกษา ฉะนั้นพ่อแม่หรือ ผู้ปกครองจะต้องปลูกฝังค่านิยมพื้นฐานให้แก่ลูก ๆ โดยการปฏิบัติค่านิยมพื้นฐานให้ถูก ๆ เห็นอยู่เป็นประจำ จะทำให้ลูกของศนปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานไปด้วยโดยไม่รู้ตัว เพราะ การทำตัวอย่างที่ดีใหญ่โตกว่าการพูดอบรมเพียงอย่างเดียว

2.3 สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กรมการศาสนาและ สถาบันอื่น ๆ ที่มีหน้าที่ทำการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เช่น สถาบันการศึกษาอื่น ๆ ด้วย สถาบันเหล่านี้จะต้องเน้นให้การศึกษา เรื่อง ค่านิยมพื้นฐานแก่เด็ก เยาวชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนโดยริบควน และจะต้องกระทำอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ค่านิยมพื้นฐานที่จำเป็นจะต้องปลูกฝังให้แก่ประชาชนชาวไทย โดยเร่งด่วนที่สุดคือ การ ปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา เพราะถ้ามีค่านิยมพื้นฐานข้อนี้แล้วจะทำให้มีค่านิยมพื้นฐาน ข้ออื่น ๆ ตามไปด้วย (สมพร เทพสิทธิ์า 2525: 19) และค่านิยมพื้นฐานที่สำคัญรองลง ไปคือ การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย

2.4 สื่อมวลชนภายในประเทศทุกชนิด ได้แก่หนังสือพิมพ์ หนังสืออื่น ๆ รวมทั้งวารสาร วิทยุ และโทรทัศน์ ฯลฯ สื่อมวลชนเหล่านี้มีบทบาทที่สำคัญยิ่งต่อการเผยแพร่ค่านิยมพื้นฐานไปสู่เด็ก เยาวชน นักเรียน นิสิตนักศึกษาและประชาชน โดยเฉพาะ หนังสือพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์นั้น ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่า ควรจะเสนอข่าวสารและเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นค่านิยมที่ดีให้แก่ประชาชนชาวไทย ใฝ่พบได้เห็น และได้ฟังอยู่เป็นประจำ เช่นข่าวของ พลเมืองดีที่ช่วยเหลือผู้อื่น ข้าราชการที่ดีเกิน และข้าราชการที่เคย เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการ ปลูกฝังค่านิยมพื้นฐานให้แก่ประชาชนชาวไทยได้เป็นอย่างดีด้วย ส่วนเรื่องใดที่เป็นค่านิยม ในทางที่ผิด ๆ หรือไม่เหมาะสมกับสังคมไทยก็ไม่ควรนำมาเสนอ เช่นการจัดงานแต่งงาน และงานอื่น ๆ ที่ต้องใช้เงินมากนับเป็นล้านบาทเพราะจะเป็นการชักชวนให้ประชาชนหลง ผิดในค่านิยมเหล่านั้นด้วย และขณะนี้ประชาชนชาวไทยบางส่วน กำลังประสบปัญหาและ ความทุกข์ยากอย่างหนัก ก็เพราะปฏิบัติตามค่านิยมที่ผิด ๆ และไม่เหมาะสมกับพื้นฐานชีวิต ของคนไทย ดังนั้น จึงนับได้ว่าสื่อมวลชนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการปลูกฝังค่านิยมพื้นฐาน ให้แก่คนไทยทั้งชาติรองลงมาจากสถาบันครอบครัว

2.5 สังคมไทย มีค่านิยมอันเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่ง คือ ผู้น้อยจะเคารพ เชื้อสูงผู้ใหญ่ที่เป็นคนที่มีคุณธรรมในทางศาสนา หรือลูกน้องจะเคารพเชื้อสูงหัวหน้าหรือผู้บังคับบัญชาที่เป็นคนที่มีคุณธรรมเช่นกัน ดังนั้นผู้วิจัยใครจะเสนอแนะให้บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้นำหรือผู้บริหารทุกระดับนี้ทั้งแก่นายกรัฐมนตรีลงมาถึงครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ในโรงเรียนต่าง ๆ ตลอดจนหัวหน้าหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน แลวผู้น้อย นักเรียน นิสิตนักศึกษา และผู้ใ้บังคับบัญชาที่จะเอาเป็นเยี่ยงอย่างที่ดีได้ หากผู้ใหญ่ทำตัวไม่ดีแลวอย่าหวังแลวว่าผู้น้อยจะเคารพ และเชื่อใจ

ข. ขอเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรจะทำการวิจัยเรื่องการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักเรียนและนิสิตนักศึกษาในสถาบันการศึกษานอื่น ๆ ด้วย เพื่อจะได้นำมาเปรียบเทียบกัน

2. ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพ เรื่อง ระดับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานของนักเรียน และนิสิตนักศึกษาในสถาบันการศึกษากลาง ๆ บาง เพื่อจะได้อธิบายว่านักเรียนและนิสิตนักศึกษาเหล่านั้นปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานอยู่ในระดับใด

3. ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน ได้แก่ ระดับสติปัญญา การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

4. ควรทำการวิจัยเรื่อง การรับรู้เกี่ยวกับค่านิยมในด้านอื่น ๆ อีก เช่นการรักชาติความดี ความซื่อสัตย์ สุจริต ความสามัคคี ความยุติธรรม ความเมตตาากรุณา ความเสียสละ ความกตัญญูทศเวที และการรู้จักขมใจตนเอง

5. ควรทำการวิจัยเรื่องการรับรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐานอีกต่อไป โดยใช้ตัวอย่างประชากรในสถาบันอุดมศึกษานอื่น ๆ ทั้งเพศชาย และหญิง ซึ่งศึกษาอยู่ในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด โดยเพิ่มตัวแปรอิสระอีกตัวแปรหนึ่งคือภูมิลาเนาเดิมของนักศึกษาด้วย